

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 29.06.2018
Vår ref.: 201305014-59
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Ellen Lian Halten
22959918/elha@nve.no

Oversendelse av 4 klager på vedtak om tillatelse til nedlegging av dam Foldsjøen av 5.4.2018

Vedtaket om tillatelse til nedlegging av dam Foldsjøen av 5.4.2018 er påklaget av Malvik kommune, Mostadmark Utvikling, Trondheimsregionens friluftsråd og Leif Sollihaug.

Alle klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at noen av klagen gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 5.4.2018.

Klagen oversendes derfor Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

NVE ga den 5.4.2018 A/S Meraker Brug tillatelse til nedlegging av dam Foldsjøen. Tillatelsen er gitt med hjemmel i vannressursloven § 41, tredje ledd og gjelder nedlegging på annen måte enn ved fullstendig tilbakeføring til slik forholdene var før anlegget ble bygd.

Homlavassdraget ble vernet i 2004 ved Supplering av Verneplan for vassdrag. Vassdraget er vernet med hensyn på landskapsopplevelse, naturmangfold, kulturminner og utøvelse av friluftsliv.

I NVEs vedtak av 5.4.2018 oppsummeres saken slik:

«Nedlegging av dam Foldsjøen og en vannstandsreduksjon på 4,9 meter i Foldsjøen, vil medføre store ulemper for naturmangfold, landskapsopplevelsen og utøvelse av friluftsliv i og ved Foldsjøen. Kulturminner og kulturmiljø vil ikke bli varig berørt av en ev. nedlegging. Verneverdiene i Homla vil ikke bli påvirket. NVE kan avbøte ev. ulemper i en anleggsfase ved å stille krav til hvordan nedleggingen skal utføres, men kan ikke avbøte de ulempene en varig senkning av vannstanden i Foldsjøen medfører for allmenne interesser, herunder verneverdiene i vassdraget. Alternativet til nedlegging er at noen andre overtar dammen, med de forpliktelser dette innebærer.»

Det følger av vannressursloven at § 41 at vassdragsanlegg som en eier ikke lengre ønsker å holde ved like skal fjernes. Tillatelse til nedlegging av vassdragsanlegg skal gis hvis ikke særlige grunner taler

imot. NVE legger vesentlig vekt på at det er svært urimelig å pålegge dameier store rehabiliterings- og vedlikeholdskostnader på en dam som ikke har noen nytte for dameier.»

Etter en helhetsvurdering av planene konkluderte NVE med at det ikke var særlige grunner som tilsier at det ikke kan gis konsesjon for nedlegging av dam Foldsjøen etter foreliggende planer, jf. vannressursloven § 41, tredje ledd. Vi ga derfor AS Meraker Brug tillatelse etter § 8 i vannressursloven til nedlegging av dam Foldsjøen på nærmere fastsatte vilkår.

Klagene

NVE har mottatt klager fra Malvik kommune, Mostadmark Utvikling, Trondheimsregionens friluftsråd og Leif Sollihaug.

Malvik kommune har sendt inn klage, datert 25.4.2018. Fra klagen gjengis følgende:

«Oppsummering og konklusjon

- 1. Malvik kommune er uenig med helhetsvurderingen til NVE og mener at vilkårene i konsesjonen ikke er tilstrekkelige til å ivareta allmennhetens interesser.*
- 2. NVE må stille strengere vilkår og kreve større delansvar av Meraker Brug AS enn hva som framgår vedtaket.*
- 3. Etter kommunens vurdering foreligger det særlige grunner til at det ikke kan gis konsesjon til nedlegging. Hensynet til lokalmiljø og folkehelse, friluftsliv og naturmangfold, samt framtidig behov for klimatilpasning for å sikre viktige samfunnsinteresser, tilsier at tillatelse til nedlegging ikke kan gis etter foreliggende planer.*
- 4. Kostnadsoverslagene i saken er for mangelfulle til å gjøre tilfredsstillende vurderinger av rimelighet og ansvarsfordeling for å imøtekomme allmenne interesser.*
- 5. Det må vurderes andre løsninger til nedlegging av dam Foldsjøen som kan gi større total samfunnsnytte.*
- 6. Friluftsloven (flv) og naturmangfoldloven (nml) gir NVE oppgaver og retningslinjer (jf. § 1, § 22 (flv) og §§ 9-11 (nml). Vannressursloven § 26 gir NVE virkemidler, som etter kommunens syn må benyttes på en bedre måte, for å sikre de allmenne interessene i saken.*
- 7. Malvik kommune har gjennom vedtak i formannskapet sagt at det er naturlig at kommunen har en sentral rolle i en samarbeidsprosess for å se på alternative løsninger til nedleggelse.*
- 8. Lokalsamfunn har tilpasset og utviklet seg, og naturmiljø har etablert ny naturtilstand ut fra ulike reguleringer fra 1600-tallet og fram til siste regulering i 1986. HRV på kote 204 gir ikke en tilfredsstillende løsning for kommunen og kommunens befolkning.*

Malvik kommune påklager derfor NVEs avgjørelse om tillatelse til nedlegging av reguleringsanlegg – dam Foldsjøen. Kommunen ber om at elementene som fremgår av punktene over, må hensyntas på en bedre måte enn det som er gjort hittil.»

Mostadmark Utvikling har sendt inn klage, datert 25.4.2018. Fra klagen gjengis følgende:

«Oppsummering og konklusjon

Mostadmark Utvikling påklager ovenfor nevnte vedtak med bakgrunn i NVEs vurderinger og manglende vektlegging av allmennhetens interesser.

Mostadmark Utvikling mener ut fra oversendt vedtak at NVE ved sin behandling ensidig har ivaretatt tiltakshavers økonomiske interesser. Mostadmark Utvikling mener forholdet mellom vedtaksbegrunnelsen og konklusjonen ikke er i overensstemmelse. Det er i hovedsak vist til føringer i vannressurslovens §41 (vrl). Andre lover, samt føringer gitt i NVEs veileder 1/2017 er i svært liten grad ivaretatt. Malvik kommune sitt vedtak om dialog før vedtak fattes er ikke fulgt opp fra NVE. Tiltakshaver har ikke utredet muligheter for avbøtende tiltak som på en tilfredsstillende måte vil kunne ivaretatt hensynet til allmennheten. Samfunnsikkerhetsforhold knyttet til fare for store infrastrukturelle ødeleggelser ved en storflom er ikke utredet.

Mostadmark Utvikling mener NVE med bakgrunn i andre lover (se under) og føringer gitt i Ot.prp.nr 39(1998-99), vannressurslovens formål og NVEs veileder 1/2017 gir NVE et forvaltningsmessig grunnlag for å ta klagen til følge.»

Trondheimsregionens friluftsråd har sendt inn klage, datert 9.5.2018. Fra klagen gjengis følgende:

«Konklusjon

Trondheimsregionens friluftsråd mener klart at NVEs helhetsvurdering for å gi konsesjon til nedtaking av dam, ikke ivaretar på en tilstrekkelig måte allmennhetens interesser i et regionalt viktig friluftslivs- og rekreasjonsområde. Trondheimsregionens friluftsråd mener at det eksisterer store og tungtveiende argumenter for ikke å gi tillatelse til nedlegging av damanlegg, både lokale og regionale store samfunnsinteresser taler imot og friluftsrådet påklager derfor vedtak NVEs referanse: 201305014-44.»

Leif Sollihaug har sendt inn klage, datert 17.4.2018:

«Jeg påklager herved vedtaket med å legge ned dam Foldsjøen. Med begrunnelse med alt for lite konsekvensanalyse for Foldsjøen, Lillefoldsjøen og Vikelva der min eiendom ligger. Jeg er eier av grund i Vikelva til midtkilen, som renner ut i Foldsjøen. Har kontaktet advokat. Håper fornuften får råde i denne saken. Høydeforskjellen blir ca 5-6 meter fra der Meråker Bruk fylte opp grunnen noen år tilbake, til bunden av elveløpet.»

AS Meraker Brug har ikke kommentert klagen.

NVEs vurdering av klagen

NVE skal avvise klagen dersom vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt (jf. forvaltningsloven § 33). Trondheimsregionens friluftsråd søkte om utsatt klagefrist innen den ordinære fristen gikk ut, og fikk innvilget dette. Alle klagen er dermed gitt innen klagefristen og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningsloven kapittel VI.

NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til OED for endelig avgjørelse (forvaltningsloven § 33).

Klagerne er uenige i NVEs lovtolkninger og anvendelse av bestemmelser i vannressursloven og naturmangfoldloven, og mener at vi også burde ta hensyn til flere andre bestemmelser i andre lover. De er også sterkt uenig i NVEs skjønnsutøvelse og mener at vi ikke i tilstrekkelig grad har hensyntatt allmenne interesser, men i for stor grad tatt hensyn til dameier sine interesser, hovedsakelig dameiers økonomiske interesser. Flere av klagerne mener også at endrede flomforhold som følge av nedleggingen ikke er tilstrekkelig belyst. De mener AS Meraker Brug ikke burde fått tillatelse til nedlegging av dam Foldsjøen, Videre mener klagerne at det i tillatelsen til nedlegging ikke er stilt strenge nok vilkår, noe som etter deres syn fører til at ulempene som redusert vannstand i Foldsjøen medfører ikke i tilstrekkelig grad vil bli avbøtt. NVE har vurdert klagen og vi kan ikke se at det foreligger nye opplysninger som

ikke allerede er vurdert i vedtaket. Vi viser derfor hovedsakelig til vedtak av 5.4.2018, men utdyper likevel enkelte forhold rundt moment i klagen.

Hovedregelen i vannressursloven er at et vassdragsanlegg som anleggseier (dameier) ikke lengre ønsker å vedlikeholde skal fjernes, jf. vannressursloven § 41. Hva som menes med «*særlige grunner*» som kan tale imot en tillatelse er etter vår vurdering ikke åpen for skjønnsutøvelse fordi det i forarbeidet til vannressursloven, Ot. prp. nr. 39 (1998-99), under merknader til § 41 står følgende om adgangen til å nekte nedleggelse: «*I praksis vil det ikke være aktuelt å nekte konsesjon til nedlegging i andre sammenhenger enn i forbindelse med overføring av anlegget etter § 42, eller hvis anlegget blir fredet etter kulturminneloven, eventuelt som en del av et biotopvern etablert etter naturvernloven.*» Etter det vi kjenner til er ikke noen av disse kriteriene for å nekte konsesjon tilstede i denne saken.

Ved delvis nedleggelse, slik som i dette tilfellet, mener NVE det vil være urimelig tyngende ovenfor dameier å pålegge dameier en høyere damhøyde enn det dameier selv ønsker. Vi mener dette vil være urimelig fordi dammen med et overløp på kote 206,9, slik det er foreslått i klagen fra Malvik kommune, sannsynligvis etter bestemmelser i damsikkerhetsforskriften vil klassifiseres i en høyere konsekvensklasse, enn ved en damhøyde som gir overløp på kote 204. At dammen havner i en høyere konsekvensklasse vil føre til økte krav til sikkerhet og tilsyn, og dermed økte kostnader for dameier. Hvis dammen i stedet for delvis nedlegging heller overføres til noen andre, kan en ev. ny dameier enten opprettholde dagens damhøyde, eller redusere damhøyden.

Forholdet til økt flomfare er vurdert i vår tillatelse av 5.4.2018. Reguleringsgraden er ifølge søker på 9,9 % , noe som regnes som lavt. Det er dermed begrenset hva innsjøen kan holde tilbake av vann. Ved en redusert damhøyde, slik som enkelte av klagerne ønsker, vil tilbakeholdelseskapasiteten bli enda lavere. Hvis man skulle utnyttet det som er av tilbakeholdelseskapasitet i magasinet vil vannstanden i Foldsjøen måtte holdes ned mot dagens LRV på kote 203 og dermed gi de samme ulemper som en nedleggelse.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 5.4.2018. Klagen oversendes derfor OED til endelig avgjørelse jamfør forvaltningsloven § 33.

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

A/S Meraker Brug

Leif Sollihaug

Malvik kommune

Malvik kommune v/Lars Slettom

MOSTADMARK UTVIKLING

Trondheimsregionens Friluftsråd